

Áramlások Numerikus Szimulációja felkészülést segítő kérdések

2018.05.07.

- 1) Mi a sebességtér divergenciájának fizikai jelentése? (definíció, fizikai jelentés levezetés).
- 2) Írja fel és vezesse le a tömegmegmaradás egyenletét a következő modellen és magyarázza el, hogy az miként jelenti a tömeg megmaradását!
  - 2.1) térben rögzített véges kontroll térfogat modellje (konzervatív, integrál alak)
  - 2.2) térben rögzített végtelenül kicsi térfogategység modellje (konzervatív, differenciál)
  - 2.3) folyadékkal együtt mozgó kontroll térfogat modellje (nem-konzervatív, integrál)
  - 2.4) folyadékkal együtt mozgó végtelenül kicsi térfogategység modellje (nem-konzervatív, differenciál)
- 3) Milyen megmaradási egyenletek teljesülnek áramlástanban? (A megnevezés elegendő.) Általános esetben egy további egyenlet szükséges, melyik?
- 4) Írja fel a mozgásegyenletet legalább egyik irányban (vagy 3 dimenziós alakban) és magyarázza a tagok fizikai jelentését. (A feszültség tenzort írja fel Newtoni közeg esetére, de a behelyettesítéstől tekintsen el.)
- 5) Milyen egyszerűsítések mellett használhatóak, és ezek milyen egyenletekre vezetnek a következő típusú áramlások modellezésénél:
  - 5.1) összenyomhatatlan, izoterm áramlás
  - 5.2) súrlódásmentes áramlás
  - 5.3) összenyomhatatlan, potenciális áramlás
  - 5.4) kúszó áramlás
- 6) Taylor sorok segítségével vezesse le a következő véges differencia approximációt. Mit és milyen rendben közelít az adott séma?
  - 6.1) Hátralépéses Euler séma (Backward Euler)
  - 6.2) Előrelépéses Euler séma (Forward Euler)
  - 6.3) Centrális (középponti) differencia séma
- 7) Taylor sorok segítségével vezessen le:
  - 7.1) egy másodrendű, **egyoldali(!)** differencia sémát az első derivált $\left(\frac{\partial\Phi}{\partial x}\right)$ értékére
  - 7.2) egy másodrendű differencia sémát a második derivált értékére $\left(\frac{\partial^2\Phi}{\partial x^2}\right)$
- 8) Vizsgálja az egy-dimenziós, állandósult, konvektív-diffúzív transzport egyenletet (a sebesség és sűrűség tér ismert, a diffúziós együttható konstans).

:

$$\rho u \frac{\partial\phi}{\partial x} - \Gamma \frac{\partial^2\phi}{\partial x^2} = 0$$

A peremfeltételek: $\phi(0) = 1$, $\phi(L) = 3$. A tartomány $x \in [0, L]$

  - a) Adjon másodrendűen pontos diszkretizálást a tartomány egy belső pontjában (használjon lokális indexelést!).
  - b) Egy 7 rácspontból álló hálóra írja fel sematikusan a diszkretizáció után adódó lineáris egyenletrendszer mátrixát.
- 9) Mi a Courant szám? Magyarázza el fizika jelentését!
- 10) Az egy-dimenziós, instacioner konvektív-diffúzív transzport egyenlet,

$$\frac{\partial\phi}{\partial t} + u \frac{\partial\phi}{\partial x} - \frac{\Gamma}{\rho} \frac{\partial^2\phi}{\partial x^2} = 0$$

egy belső pontjának diszkrétizálásán mutassa be (írja fel és magyarázza el) a következő módszert! Mekkora a módszer térbeli és időbeli rendje? Rajzolja fel a módszer stenciljét! Írja fel az adódó egyenletrendszer vektoriális formában (mátrix műveletekkel) és jellemezze azt!

- 10.1) explicit Euler módszer
- 10.2) implicit Euler módszer

14) Mik az előnyei/hátrányai egy implicit explicit tranziens módszernek? Mutassa be stabilitási tulajdonságukat egy egyszerű közönséges differenciál egyenlet esetén!

15) Magyarázza a következő fogalmakat!

- 15.1) Konzisztens
- 15.2) Stabil
- 15.3) Konvergencia
- 15.4) A módszer n-ed rendű pontosságú

16) Milyen típusú peremfeltételeket ismer? Adjon rá példát 1D esetben. (Diszkrétizálni nem kell.)

17) Vezesse le az összenyomhatatlan közeg áramlását leíró egyenletekből a nyomásra felírható Poisson egyenletet!

$$\begin{aligned} \frac{\partial u}{\partial t} + \frac{\partial uu}{\partial x} + \frac{\partial uv}{\partial y} &= -\frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial x} + \nu \left(\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} \right) \\ \frac{\partial v}{\partial t} + \frac{\partial vu}{\partial x} + \frac{\partial vv}{\partial y} &= -\frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial y} + \nu \left(\frac{\partial^2 v}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 v}{\partial y^2} \right) \\ \frac{\partial u}{\partial x} + \frac{\partial v}{\partial y} &= 0 \end{aligned}$$

Mire használható az egyenlet?

18) Mutassa be a MacCormack módszert a két-dimenziós, összenyomható, súrlódásmentes áramlást leíró Euler egyenletek egyikén!

$$\begin{aligned} \frac{\partial \rho}{\partial t} &= -\left(\rho \frac{\partial u}{\partial x} + \rho \frac{\partial v}{\partial y} + u \frac{\partial \rho}{\partial x} + v \frac{\partial \rho}{\partial y} \right) \\ \frac{\partial u}{\partial t} &= -\left(\frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial x} + u \frac{\partial u}{\partial x} + v \frac{\partial u}{\partial y} \right) \\ \frac{\partial v}{\partial t} &= -\left(\frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial y} + u \frac{\partial v}{\partial x} + v \frac{\partial v}{\partial y} \right) \end{aligned}$$

Mi a módszer pontossága? Hogyan növelhető a módszer stabilitása?

19) Milyen módszert ismer a nyomás eliminálásra 2D áramlások esetén. Írja fel a szükséges egyenleteket, és mutassa be a módszer előnyét hátrányát.

20) Röviden ismertesse és hasonlítsa össze a véges differencia, véges elem és véges térfogatok módszerét a következő szempontok alapján: az egyenletek alakja az implementáció nehézsége, a pontosság növelésének lehetősége tetszőleges geometria esetén.